

SÁROSPATAKI

IFJUSÁGI KÖZLÖNY

XLIX. ÉVFOLYAM

Főszerkesztő:
ORBÁN JÓZSEF

Társzerkesztők:
Palumby Gyula, Koncz Sándor,
Dobos Zoltán, Ruszky Endre.

Felelős szerkesztő:
HEGEDÜS IMRE

1933. DECEMBER HÓ.
(Karácsonyi szám)

SZERKESZTŐSÉG ÉS
KIADÓHIVATAL:
SÁROSPATAK
FŐISKOLA.

MEGJELENIK JULIUS ÉS
AUGUSZTUS HÓ KIVÉ-
TELÉVEL HAVONKÉNT.

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE 3 P
FÉL ÉVRE 1.50 P
EGYES SZÁM 30 FILL.

T A R T A L O M:

h. i.: Falujárók. — Novotny Gyula: Horthy Miklós. — Orbán József: Dr. Kun Zoltán. — Hegedüs Imre: Áldott percek (Vers). — Dr. Rácz Lajos: Emlékezéselmből. — Fürjész István: Emlékezem... — Nagy Lajos: Tükör előtt. — Mészöly Dezső: Haza vágyom!... Békés Géza: Álom—Kisértés. (Versek). — Tóth Gusztáv: Advent. — Rózsai Tivadar: Liszt Ferenc. — Koncz Sándor: A nagy revlsor. — Hegedüs Imre: Falu. — Vatal László: A diadalmas élet. (Vers)— Orbán József: Könyvismertetés. — Híreink. — Írásbeli tételek az 1934. évi I. és II., valamint az 1935. évi lelkész-képesítő vizsgálatra. — Szerkesztői üzenetek.

40 év óta áll fenn

id. Szepessy István

villanyerőre berendezett

sütődéje.

Sárospatak legrégibb, legked-
veltebb péküzlete.

Minden nap friss

péksütemények,

fehér és barna kenyerek.

Fodrász-

és borbélymunkák

legpontosabban eszközölnék

Dobozy István

Sárospatak,

☞ a Patikaközben. ☞

*a diákság felkarolt borbély és fodrász-
mesterének modern műtermében.*

**Szórakozni jól
és olcsón**

csak a

Comenius Mozgóban

lehet,

mert állandóan a legjobb han-
gos filmek kerülnek műsorra.

**Diákoknak
kedvezmény!**

**A
diákság
legolcsóbb
bevásárlási
forrása!**

**Illatszer, pipere és
divatáru cikkekben**

NEUMANN MÓR

SÁROSPATAKI

IFJUSÁGI KÖZLÖNY

XLIX. ÉVFOLYAM

Főszerkesztő :
ORBÁN JÓZSEF

Társzerkesztők :
Palumby Gyula, Konez Sándor,
Dobos Zoltán, Ruszkay Endre.

Felelős szerkesztő:
HEGEDÜS IMRE

FALUJÁRÓK.

Félénk kicsi házak, kunyhók szerelmese, Faluért rajongó, parasztot szerető, magyar értékeket, ősi értékeket menteni akaró teológus csapat szertejárt a Hegyköz szétszórt falvaiban. E rajongó csapat szerette a Falut, hiszen onnét szakadt be a vastag falak és agyon kulturált korcs emberek közé. Szerette a Falut, de nem ismerte még; ismerni akarta, hogy még erősebben tudja megszeretni. Kiszállt a Hegyközbe s kopár hegyek alján félve meghúzódó házakba benézett, hogy a lámpa sárga fénye mellett ülő, száz gondtól kínozott, nyomorban tengődő ennen népét lássa. Meglátta az embert, fundamentum-magyart, rajongva szeretett drága ősparasztot. Fellángolt a kedve, vére megbizsergett, mikor hallotta, hogy ily helyzetben élő, páriának tartott, világsúfjává tett nép tud még remélni. Könnyezve pergette nagy bajusza alatt a kiscsaládapa: Ne féljünk, én mondom, lesz még itten újra szőlő lágyny kenyérrel. Olyan nagy bizonyágtevő öserővel ejtegette a szót, hogy kétkedő lelkünk újra bírt remélni, ha ő mondja: úgy lesz.

Félénk, tartózkodó volt először, de majd megnyílt a szíve; kitárult előttünk minden szépségével. A kis csapat aztán haza hozta, ami virágot csak talált a magyar mezőben, hogy azt összekösse gyönyörű csokorba. Bokrétát kötöttünk ősi vadvirágból, hamisíthatatlan tiszta az illata. És ez a kis csapat megtanulta jobban, százszor erősebben szeretni a fáját.

Áldott magyar Falu, Benned van az Élet, Te őrzöd a jövőt. Méhedben nyugszanak nagy lehetőségek; amíg a Falu él, nincs veszve a magyar. Fonnyadozni kezdő életfánk gyökere belenyúlott mélyen az ősi talajba. Drága magyar Falu, nem szakaszt el Tőled semmi a világon, mert Benned gyökerszik az életünk fája. Új erőt meríteni, összforrásból inni szertejárt a Hegyköz szétszórt falvaiban félénk, kicsi házak, kunyhók szerelmese, Faluért rajongó, parasztot szerető, magyar értékeket, ősi értékeket menteni akaró ő-sárospataki teológus csapat. Így lesz Sárospatak igazán a „Falu-Theológia“-ja. h. i.

HORTHY MIKLÓS.

Ragyogó eszköz az örök Alkotó kezében!

Turáni lelke: nemzeti géniuszunk inkarnációja!

Neve, ha csendül, csatariadót hall minden pataki kis- és nagydiák lelke. Mint egy összeforrott nagy *honvédtábor*, úgy áll feszes vigyázba, hallgatni a *Vezér* szavát, a vérünkéből való Vér parancsát.

December 6: a félárbóca eresztett trikolór alatt álló magyarság néma parancskiosztója, melyen a Vezér adja önmagát!

Minden élő magyarok fölé emelő egyéniségének méltóságát különösen képen két kép karakterizálja.

Az egyik: a szívós hadvezér és a rettenthetetlen hős képe.

Az otrantói öböl ellenséges dühtől hullámzó és fékevesztett irigységtől tajtékzó vízének engedelmeskedni kellett a magyar *Hadúr* vasakarátának, amikor el kellett nyelnie, mint megnyílásra kényszerített sirnak az olasz és angol flotta diadalmármoros, lőporfüstös csatahajóit. 1917. május 15. nemcsak a magyar győzelem aranyveretes napja, hanem Csaba király serege földreszállott vitézének, az otrantói véres vizen megjelent magyar üstökösnek fellángolása.

Horthy apánk! amikor pataki fiaid Buda várára feltekintenek, kormányzói trónusodon Benned nem csak a diplomatát, hanem a „Novara“ parancsnoki hidjához kötözött összelőtt testű, vérpáncélt öltött magyar hőroszt látják.

A másik: a bölcs, minden befolyástól mentes nemzetalkotó képe.

1919 fekélyének barrikádjait ismét a Szegeden zászlót bontó hős, de már, mint nemzetmentő és alkotó, dönti meg. Fehér táltosán mindenütt, a szabadság új nemzeti dalát: az irredentizmus melódiáit éneklő nép sorfala között nyomul előre, melynek új honfoglaló aktusa 1920 március 1-én a Vérmezőn zárul. Dudits Andor ebből az alkalomból megfestett kormányzói eskü című képe, klasszikus oráció, az akkori véres drámákat átélő magyarok új fundamentumot vető ünnepi aktusáról.

Azóta mulnak az esztendőek... magukkal víve a magyar glóbusz Vezére alkotó munkájának jegyeit.

Kormányzónk magasán a napi politika akcióit irányító pártok hullámaiktól, előreszegzett tekintettel tartja a kormányt, irányítja a megtépett „Novarát“ s mi pataki diákok a tudomány fegyverének ebben a négy évszázad által megszentelt műhelyében forrongó fiatal hévvel készülünk, várva a Vezér riadókürtjének harsonáját, hogy elfoglaljuk mi is — fiai a vártát.

Fény nevére! Áldás életére!

Novotny Gyula.

„Az okos ember nem néz annyira háta megé, mint inkább maga elibe s elveszett kincse siratása helyett inkább azt tekintí s vizsgálja, mit menthetett meg s azzal beelégedni s lassankint többet szerezni iparkodik.“

Gr. Széchenyi István.

DR. KUN ZOLTÁN.
(1848–1933.)

Apáknak és fiaknak, öreg diákoknak és fiatal, most tanuló diákoknak volt Ő a Szeretett Orvosa. December 5-én Patakon a harangzúgás, a hideg szélről lengetett gyászlobogó arról kiabált, hogy Ő is meghalt, befejezte az élet hosszú utazását. Nekünk ez a valóság szinte hihetetlen. Mi fiatalok úgy néztünk Reá mindig, mint akit az Úristen arra rendelt, hogy példaképül még tovább éljen minden pataki diák szeme előtt. A konviktusba rohanó mendurok és siető gimnazisták, teológusok előtt a lassú, de egyenes járású „Zoty bácsi“ Mathusalemi alakja minden nap pontosan megjelent. Ha valamelyikünk a hideg, szeles időben kalap vagy kabát nélkül merészelt kijönni, elkerültük Őt, ha nem akartunk kapni egy kis pirongatást. Most, hogy elment közülünk, ez a pirongatás hiányzik. Az fáj, hogy nincs többé Ő, akitől a pirongatást is szívesen, gyermekes naivsággal, néha nemtörődomséggel vettük.

Ki volt Kun Zoltán? 1848-ban született, amikor ez a szolgásgot megúno nemzet történelmének egy darabját formálta. Véres küzdelmek, nagy magyar akarások idején indította Isten útnak. Isten akarata volt, hogy Ő, a magyar fájdalom és akarás idejének szülöttje, magyar történelmet formáló iskola ifjúságának legyen az orvosa. 1873-tól 1932-ig, vagyis 59 évig volt a főiskola egészségének őrizője és ápolgatója. Az iskola történelmének utolsó századához egészen hozzánőtt a neve. Ő építette fel a pataki

diákkórházat. Ha jellemezni akarnánk, azt kell mondanunk, hogy építő jellemű ember volt minden tekintetben. Még 80 éves korában is épített, bővítette, modernül felszereltette a főiskolai kórházat.

De nemcsak kövekből épített Ő, nemcsak kórházat emeltetett, hanem mást is. Sok diáknak építette fel az egészségét, testi erejét. Tudományt is épített. Olyan ember volt, aki a késői öreg korban sem volt a megfagyott konzervatívizmus híve. Mint fül és orrspecialistát országos viszonylatban is ismerték. Több szakkönyve is megjelent. Az új orvosi felfedezések elől sohasem zárkózott el, amelynek megismerését és gyakorlati megvalósítását nagyban elősegítette lelkének mély ösztöne az emberi test gyógyítása iránt.

Olyan orvos volt, akinek számára hívatása valóban életcél volt, nem pedig pénzszerezés. Ha súlyos beteg volt a diák, nemcsak a hivatalos időben, hanem napjában többször is felkereste. Öreg korában is modern ember volt, de jóságos és a maga nemes értelmében modern volt a lelke is, a jelleme is. Tudománya egyesült a lélek tiszta fenkölt szellemével, kötelességteljesítéssel, hivatásérzettel.

Emberismerő volt. Jobban ismerte a diákpszichológiát, mint aki a lélek megismerésére szánja egész életét. Nem volt olyan furfangosan kieszelt mendur, vagy nagy gimnazista szimulálás, amit észre nem vett volna. Néha elnézte ezt a szimulálást, de mikor sok volt az igaz beteg, kijátszotta őket: a fájlalt testrészt bekenette jóddal, amit ugyan dörzsölhettünk egy pár napig.

Még most sem hisszük, hogy elment „az öreg Zotyi bácsi“, mert jó szíve, pontossága, fiatalos lelkülete által elszakíthatatlanul a szívünkhöz nőtt. Szent ünnepeken falut járó, Isten ígését hirdető, sárospataki diákok, mendurok, a régi diákoknak erre a kérdésére, hogy „hát az öreg Kun Zoltán él-e még?“, feleljétek: hogy él. Él és élni fog emlékezete, míg a pataki iskola áll. Élni fog sok pataki diák emlékezetében nagyon sokáig jó szíve, áldozatos élete. De nemcsak emléke, szelleme él közöttünk, hanem él a lelke is ott az Isten örök világában. Él a lelke az Isten előtt, amaz örök hazában, ahol van a hosszú utazás végállomása. Ő már bizonyára hallotta a vigasztaló szót: „Én vagyok az Alfa és az Omega, a kezdet és a vég.“ (Ján. jel. 1:8.)

Orbán József.

ALDOTT PERCEK.

Áldottak a percek, amikor dolgozom,
mikor verejtéktől gyöngyözik homlokom,
mikor izmaimat munkára feszítem
s gyorsan dobog szívem.

Áldottak a percek, mikor gondolkodom,
mikor ránc redőzi fiatal homlokom,
mikor nagy-nagy eszmék születnek
meg bennem

s felújjong a lelkem.

Áldottak a percek, mikor ábrándozom,
amikor simára simúl nagy homlokom;
az emlék és a vágy egymásba karolnak:
a Tegnap s a Holnap.

Legáldottabb percek, mikor összetörten
várom az Úristent mély-halálos csöndben,
akaratom nincsen, cserben hagy értelmem
és vár... vár a lelkem...

Hegedűs Imre.

EMLÉKEZÉSEIMBŐL. ISKOLAI ÜNNEPEK.

Ötvenhét esztendővel ezelőtt, 1876. szeptember havában kezdtem meg Patakon, mint III. gimn. oszt. tanuló, iskolai pályámat. A pataki iskolai életben már akkor több iskolai ünnepély szerepelt, amelyeknek Késmárkon, ahol addig tanultam, hírét sem hallottam. Ezek az ünnepélyek az idők folyamán, már tanárságom évei (1889—1930) alatt, többrendbeli változáson, bővülésen, fejlődésen mentek keresztül, s a mai nemzedék már ezen módosult alakjában látja, ismeri őket.

A) *A tanévnnyitó ünnepély* az imateremben a legrégibb idők óta megvolt. Főpontjai gyanánt szerepeltek: a főiskolai lelkész segélytkérő fohásza, a közigazgató megnyitó-, a főiskolai gondnok vagy főgondnok buzdító beszéde és az iskolai törvények felolvasása. Ez utóbbi pontot, mely a felemelő ünnepélyt kissé szárazzá, unalmassá tette, 1889-ben elhagyták és az ünnepélyen való megjelenést minden tanulóra nézve kötelezővé tették. A megnyitó ünnepélyen szokták az újonnan választott vagy véglegesített r. tanárok székfoglaló értekezését felolvasni és a tanári esküt letenni; így e sorok írója is 1894. szeptember 7-én, az évnnyitó ünnepély alkalmával tartotta székfoglaló értekezését (A mai psychologia álláspontja) és tette le a hivatalos esküt. A székfoglaló értekezések felolvasása ma is az évnnyitó ünnepélyen történik, ellenben a hivatali esküt a tanárok az állami nyugdíjintézet megnyilta óta a Köziskolai Szék előtt teszik le.

B) *A tanévzáró ünnepély* Szinyey Gerzson, főiskolánk érdemes történetírója szerint, 1855-ben olvasott fel és adott ki először a közigazgató az év végével jelentést főiskolánk állapotáról (1890—1891. évi *Értesítő* 3. lap). De ezek az évváró ünnepélyek az én tanuló koromban a gimnázium életében semmi szerepet nem játszottak, azon a gimnázium ifjúsága soha részt nem vett (nem, mert a gimnázium évváró vizsgálatai hamarabb véget értek s így a gimn. tanulók már szétoszlottak, mire a záróünnepély következett), azon érdekelve nem volt, hanem azokon, a közigazgató évi beszámolója után, amely a főiskolát mint egészet érdeklő események mellett, főképen az akadémia életével, működésével foglalkozott, az akadémiai pályázatok eredményének kihirdetése és a pályadíjak kiosztása állott az előtérben. — míg befejezésül a püspök mondott a tanári karnak munkálkodásáért köszönetet. Délután 3 órakor következett az ifjúság ének, zene és szavalati előadása, este pedig rendszerint hangverseny. Idővel aztán a tanári kar úgy érezte, hogy az évváró ünnepélybe a gimn. ifjúságot is be kell vonni, felemelő benyomásainak, tanulságainak részesevé tenni, s kivált a szorgalmi díjakkal itt az évváró ünnepélyen kell az igazán érdemeseket, igazán jeleseket megkoszorozni, itt a nagy nyilvánosság előtt való kitüntetéssel őket a további kitűnő haladásra elkötelezni. Lassankint az évváró vizsgálatokat úgy kezdték beosztani, hogy azok ne előzzék meg a záróünnepélyt. Így, 1888-ban az V—VIII. osztály vizsgálata már a záróünnepély után folyt le és így ez osztályok növendékei részt vehettek a záróünnepélyen; 1889-ben s a következő években

az érettségi vizsgálat esett későbbre; 1892-ben először vett az egész gimn. ifjúság részt a záróünnepélyen; 1895-ben a helyhez nem kötött és nem családi ösztöndíjakat, vagyis a szorgalmi díjakat először osztották ki az évzáró ünnepélyen s ezután évről-évre így ment; az 1894—95. évi *Értesítő* közli először, hogy a családi ösztöndíjak odaitételese mindig június végén történik, ellenben a fennmaradt ösztöndíjakat az igazgató-tanács, a tanári kar ajánlatára, osztályonként a legjobb tanulók közt, az iskolai év végén osztja ki. Ez a kiosztás, mint említettem, a záró ünnepélyen, az egybegyűlt nagy közönség tapsai, éljenzése közt történt. Idővel, 1908-tól fogva, a záróünnepély annyival gazdagabb tartalmúvá vált, hogy a látványos tornavizsga is e napon, délután 5 órakor tartott meg, viszont az esti hangversenyek a 80-as évek második felétől kezdve elmaradtak.

C) 1876. március havában, egy szerda délután, a szép enyhe, verőfényes tavaszi időben, künn játszadoztam késmárki gazdám háza előtt, a Schlossgasse végén, illetőleg a Thököli-vár előtt, mely akkor kaszárnya volt, s nézegettem a katonák gyakorlatait, járás-kelését. Egyszer csak, a belváros felől, zenészó (ami itt nagy ritkaság számba ment) üti meg a fülemet és az egyre jobban közeledik. Kíváncsian megyek elébe, hogy lássam, mi az? hát négyes sorokban 16—20 felsőgimnáziumi magyar tanuló jött karonfogva, utánuk cigánybanda, mely a „Kossuth Lajos azt üzente“ nótát húzta. Csodálkozva kérdezem házigazdám, aki eközben kijött a kapuba, mit jelent ez? mire ő ezt válaszolja (persze németül): „Magának, mint magyarnak, ezt jobban kellene tudnia, mert ez a magyar forradalom, a magyar szabadság emlékezetének ünneplése.“ Ekkor hallottam először, később másokkal is beszélve az eseményről, *március 15-ikének* hírét s ebben állt Késmárkon 1876-ban március 15-ikének megünneplése.

Összel, mint említém, a pataki főiskolába kerültem tanulónak. Itt 1877. március havában az egész főiskolára kiterjedő, gazdag műsorozatú, rendszeres *március 15-iki* ünnepélynek lettem tanúja, élvezője, mely az egész napot iskolai szünnaprá tette és melynek középpontjában az imateremben tartott ének, zene és szavalati előadásokkal összekötött magasszárnyalású lelkes ünnepi beszéd állott, melyet Nemes Ferenc jogtanár tartott. Alkalmi istentisztelet — reggel a városi templomban — eleinte nem tartozott hozzá; az első alkalmi istentiszteletet a városi templomban 1879. március 15-én Czinke István szénior tartotta. Akadémiai hallgató koromban (1882—1886) ez az alkalmi istentisztelet már rendszeres bevezető aktusa volt a március 15-iki ünnepélynek, s egyszer-kétszer este rögtönzött táncmulatság (a városházán) fejezte be az ünnepi napot.

Mikor kezdődött a pataki főiskolában az 1848. március 15-iki nagy nap emlékezetének felújítása, megünneplése? és mikor lett az hivatalos iskolai ünneppé? nem tudom pontosan megállapítani. Valószínűnek tartom, hogy március 15-ike megünneplését, a budapesti egyetemi hallgatók s kivált jogászok példájára, a kiegyezés után, 1867. március 15-én a jogászok kezdeményezték (főképen Zsarnay Győző, a későbbi budapesti rendőrkapitány játszott ez irányban, mint hallottam, nagy szerepet) és elsőbb években az a jogász-ifjúság ünnepe volt, mely aztán a 70-es évek első felében az egész főiskola rendszeres, állandó ünnepévé vált. Manap-

ság reggel a városi templomban tartott istentisztelet s délután a Mudrány-teremben tartott műsoros ünnepély a főalkotórészei; ezekhez csatlakozik a világháború befejezése óta, mint új pont, a Kossuth Lajos diákkori lakása elé való ünnepélyes felvonulás, ott ének, zene s szavatelok közben az emléktábla megkoszorúzása; este a Mudrány-teremben rendezett táncmulatság fejezi be az ünneplést. (Folyt. köv.) *Rácz Lajos.*

EMLÉKEZEM...

Már két nap óta feküdt betegen a legjobb barátom. Kissé gondatlan öltözetben járt a hideg őszi napokban s most 39 fokos lázzal fizet meg érte. Nagyon bántott a dolog, mert egyrészt sajnáltam is, másoldalról pedig nem akartuk, hogy odahaza a kis falusi parókián megtudjanak valamit, mert halálra ijednének s evégett az egészet egy kis meghülésnek jelentettük be.

Mindennap szorgalmasan meglátogattam. Ma valahogy különösnek találtam, mikor beléptem hozzá. A párnája összegyűrve csaknem a földre esett; a takarójának egyik sarka rendetlenül hevert a fényes padlón. Haja kuszált volt s merev piros arccal bámulta a mennyezetet.

Halkan léptem be szobájába és köszöntöttem. Szeméből valami mély bánat sugárzott felém, nagy fekete szemei csillogtak a lázas könnyektől, mintha sirni akart volna.

— Hogy aludtál az éjjel Laci?

— Hogy aludtam? ... hát én nem is tudom aludtam-e vagy ébren voltam, vagy talán álmodtam, azonban valahogy igen furcsán érzem magam testvér... Ne gondold, hogy beteg vagyok, mert láthatod rajtam, hogy egészen jól nézek ki, lázam sincs... az a hőmérő biztosan elromlott, azért mutatott annyi sokat, én kigyógyultam a betegségemből, csak ez az otthoni este... ez nem tud megnyugtadni...

— Micsoda estéről beszélsz Lacikám?

— Nem mondtam még neked? Az este otthon voltam! — Hát persze, hogy nem mondtam, no ülj csak le, mindjárt elmondom az esti álmomat.

A szoba fehér falai visszhangzottak a lázas ember hangjától. Rajtunk kívül csak a falon felaggatott fényes képecskék, a három kórházi ágy, egy kályha s az éjjeli szekrény hallgatták a csendes beszélgetést.

— Tudod, úgy volt az, hogy otthon egy este beállított hozzánk a harangozó: Léter bácsi. Édesapám a tornácra ment ki elébe és megkérdezte, hogy mi járatan van. Az öreg megcsendítette a templomunk két kulcsát s ezzel ünnepélyesen jelölte, hogy harangozáshoz készül; Édesapám nem értette minek most harangozni, mikor még csak két nap múlva lesz a karácsonyi szent este. — A hugom — mert ő is otthon volt már az intézetből — csaknem elnevette magát az öreg harangozó melléfogásától; hogy kellene még, mikor a karácsonyfám öltözetlenül várja az új ünnepi ruhát. — Jó magam is halálra ijedtem, hiszen akkor elkéstem a legációról... — Csak a kis Öcsi értett egyet az öreg harangozóval:

odaütött mellé, megfogta öreg tenyerét és rángatva mondta: Lételem báti delünk halantosni... — No Öcsi, te is melléfogtál — öleltem magamhoz hamvas arcát, ő azonban nem engedett... És egyszer csak megszólaltak a harangok. Valahogy még a kongásuk sem volt olyan édes és bívogató, mint máskor; különösen a nagyharang hangzott disszonánsul s mintha az *f* helyett mindig *fiszt* adott volna... Rossz volt hallgatni. Az édesapám idegesen kapta magára a palástot és csaknem futott a templomba. Édesanyám sírni kezdett, hogy mi is lesz most... s a templom is csaknem üres volt, mindössze egypár öreg asszony sietett össze a közelből, azok is csak úgy akárhogy. — Én is otthonmaradtam a legációmról és búsulva ültem a vacsorához. A sarokban ott éktelenkedett a karácsonyfa, egypár csillogó figura volt hirtelen ráakasztgatva s a régi szétnyírt angyalhaj biggyeszkedett a felső ágakon, más semmi nem volt rajta. A család szótlan lett, édesapám keményen megparancsolta, hogy a kaput be kell csukni és senkit nem szabad beengedni: hagyjanak nekem békét, dolgozzon mindenki s lesz mit ennie. Ti pedig menjetek aludni — mordult ránk — minek vagytok ébren ebben a nyomorult életben, örüljétek ha legalább álmodni tudjátok a szebb életet... — ekkor felébredtem...

Hát ez bánt engemet testvér, nem tudok pihenni, nem tudom az okát megtalálni, nem tudom, hogy lehetett nekem ilyen borzasztó karácsonyi álmom...

A kis éjjeli szekrényen egy aranszegélyes újtestámentum feküdt szelíden. Talán csak azért, hogy megadja nekünk a feleletet: mit féltek ti kicsiny hitűek? — Lassan odahúzódtam a legjobb barát ágya mellé és odaültem hozzá; forró lázas kezét megfogtam és úgy éreztem, mintha valami tüzes vasat fognék. Nehezen teltek a percek és egyikünk sem szólt egy szót sem, — megoldást kerestünk...

Odakünn lassan hullani kezdtek a szép nagy hópihék. Különös édes érzés futotta át lelkemet. Az első hó. Egyre jobban és sűrűbben szálltak lefelé a földön lassan leülve vártak egymásra s aztán összekarolva fehér köntössé szövődtek és ragyogó fehér ruhájukkal befedték a földet. Egy-szer csak még gyorsabban el kezdtek repülni láthatatlan tündér szárnyaikkal és melegebbé tették a ruhát, nehogy megfázzon a földanya sok édes újszülötte: a kikelt zöldelő gabona mag.

— Emlékszel — szólalt meg halkan a legjobb barát — arra a karácsony estére, amikor nálunk voltál legátus?

— Emlékszem...

Mennyire más volt az a karácsony... Akkor minden olyan szép és olyan kedvesen történt. Mindenikünk felkészülve és valami kimondhatatlan izgalommal várta a szent estét. Akkor nem volt kapkodás. A nagy iskola egészen megtelt a gyülekezet tagjaival. Talán sose fogom elfelejteni azt a mély lélekjárást, amely akkor abban a gyülekezetben, valami addig nem érzett mélységgel zúgott a lelkekből: az arcok csodálatos mosolyban játszottak, a szemek édesen csillogtak, az ifjú lelkek látásokat láttak, az öregek álmokat álmodtak. És az ének zúgott: Krisztus Urunknak áldott születésén... Az ige szólt és kitudja honnan jöttek a hangok, akkor az Édesapámat mintha egy ragyogó glória borította volna be: „Dicsőség a magas mennyekben az Istennek...” Talán mi is ott voltunk

a pásztorok között és vittünk kincseket, összeszedtük a legnagyobb értékeinket... Valahol messze találkoztak a lelkek...

Aztán milyen kedves meglepetés volt, mikor a hugocskám egy szépen feldíszített karácsonyfát hozott közénk. Emlékszel a gyermekek csodálkozására, hogy bámultak, összedugták kis buksi fejüket és sugdosva örvendeztek a meglepetésnek. Mindenkinek hozott valamit a karácsony. Emlékszel, te ott ültél a hugom mellett és néha-néha boldogan néztetek össze s örültetek, hogy éppen most vagytok egymás mellett... Mennyi tisztaság, mennyi szent gondolat. Mindenkinek volt valamilye és mindenki volt Valakié. Senki nem volt árva, senki nem volt szegény. Mindenkinek volt testvére, mert mindenkinek volt Krisztusa. — Akkor is így hullott alá a szépen csillogó hótakaró, akkor is ilyen mélyen látott a lélek... Emlékszel ezekre testvér?...

Emlékszem Lacikám, de ne feledd, hogy akkor advent is volt karácsony előtt.

— Igazad van testvér, ezért volt ilyen szörnyű álmom... hiányzott belőle a szent várakozás; bizony nem is lehet advent nélkül ünnepelni, nem lehet advent nélkül élni, nem lehet advent nélkül szeretni... nem lehet advent nélkül karácsonyt sem ünnepelni...

A kis biblia mintha mosolygóbban csillogott volna a szekrényen: látjátok, csak emlékezzetek vissza mindig magatokra: mik voltatok? — Gyermekek. Milyenek vagytok? — Bűnösök. Miben éltek? — Kegyelem várásban... Adventben...

Emlékezem...

Fürjész István.

TÜKÖR ELŐTT. MEGTARTÓ SZÜLETETT.

Lukács: 2:11: Mert született néktek ma a Megtartó, ki az Úr Krisztus...

1933 esztendővel ezelőtt hangzott el ez az ige keleti éjszakában remegő pásztoroknak. Azóta hangzik és hangzani fog, míg a világ lesz. Nekünk is szól, csak meg kell hallani. Született néktek Megtartó. Az embereknek az a szokásuk, hogy csoporthoz, testülethez intézett kérdéseket nem vonatkoztatják magukra. Én N. N. vagyok s miközöm az emberekhez? Az emberekhez intézett üzenet az embereknek szól s nem hozzám. Pedig fordítva van. Nekem szól előbb s azután vonatkozik másokra. Emberi életed hófehér, vagy fekete karácsonyán hányszor hangzott el számodra ez a nagy örömezenet: született néked Megtartó. Ha úgy érezted is, hogy megtartatásra szorulsz, akkor sem vonatkoztattad magadra, hanem a melletted ülőre, a többi templomban levőre. Ez az ige pedig nem a tömegnek szól, hanem egyenesen hozzám az egyénhez: született nekem Megtartó. Ha az ember tükörbe nézi magát, rendszerint egyedül van. Nem akarja, hogy hiúságának tanui legyenek. Az ige előtt megállva, itt is tükör előtt vagy. Tanuk nélkül lemered vetni gunyádat magadról, ami elfedi mások elől szennyes életed minden rútságát. Megdőbbenve látod, hogy az a betegség, ami nemrégiben egy kicsi volt, most már elborítja egész testedet. Kétségbeesetten veszed észre: nincs menekvés, elpusztulsz. Vergődő

kétségbeesésedre hallod a megmentő szöveget: született néktek Megtartó. Még most is körül nézel magad körül kémelve, vajjon kinek szól ez az üzenet? Egyedül vagyok, másnak nem szólhat ez az üzenet, csak nekem. Számomra megszületett a Megtartó.

Született néktek ma a Megtartó, ki az Úr Krisztus. Virrasztó pásztrok hallották meg legelőször az emberiség számára érkező legnagyobb örömmüzenetet. Azoknak szól ma is legelső sorban ez az üzenet, akik virrasztanak. Akiknek nem jön álom szemükre, akik álmatlanul vergődnek hóféhér, vagy könnyektől ázott párnáikon. Akik kétségbeesetten várják a reggelt, mert az éjnek, az egyedüliségnek ijesztő réme rájuk tenyerelt. Azoknak, akiknek fáj az élet, akik annyit csalódtak, akik olyan reménytelenek, akiknek számára emberi számítás szerint nincs menekvés, akik nem bírják az élet szörnyű igáját, akitől riadt madárként röppent el a boldogság, békesség és nyugalom. Nektek álmatlanul virrasztóknak megszületett a Megtartó. Amaz emberiség számára felejthetetlen szent éjszakán indul el ez a kiáltás az embertörténelem világűrbe, hogy bejárja ezt, ismét visszazárljon elindítójához. Ha olyan emberekhez érkezik, akiket előbb felsoroltunk, nyomában a szomorú arcokon égi fényesség derűje támad, felfakad a lélekben a megkönnyebbülés sóhaja, kicsordul szívükből a hálaadás imádsága, szemükből a boldogság könnye. Nem pusztulhatok el, mert számomra megszületett a Megtartó.

Mindenkinek szól ez az örömmüzenet, mert minden ember megtartásra szorul. Legszomorúbb dolog ezen a világon, hogy az emberiség a pusztulás és megsemmisülés karjaiba rohan és ezt nem veszi észre. Vagy ott is van már, hiszen homlokára csókolta eljegyző csókját. Erről azonban nem tud semmit. Úgy van, mint a haldokló, akinek ágyánál megállasz. Ő mosolyog, mit sem sejtve az azonnal bekövetkező tragédiáról. Te is mosolyogsz, nehogy arcodról leolvassa kikerülhetetlen végzetét. Nincs bátorságod megmondani a rettenetes valóságot, csak lelkedben borzadsz meg: Úr Isten mi lenne, ha én feküdnék ott helyette?

Igy vagy te is, aki nem mondottad meg haldokló szerettednek az igazat. Lábad alatt hinár, már melledig ér és azonnal összezsugorodott bűnös életed mocsara. Én nem áttalak, hanem kíméletlenül megmondom az igazat: Elpusztulsz menthetetlenül! Sorsod nem kerülheted ki. Testvérem, hozzám tartozó vagy s nekem szent kötelességem elkerülhetetlen végzetedre figyelmeztetni. Az, aki ezzel a paranccsal küld hozzád, küldi sürgősen a menekülési lehetőséget is: Kövesd az ő tanácsát és Ő megtart téged, mert Ő a Megtartó és az Élet. Lásd be, hogy megtartatásra szorulsz és azonnal segítségedre jön. Kétségbeeső kiáltásod meghallja s tiéd lesz a kegyelem, a megtartatás. Ő csak azokat a helyeket keresi fel, hol szükség van Őreára. Őreára pedig mindenütt szükség van. Nemcsak azoknak született megtartó, akik az Ő testi eljövételének idején éltek, hanem a mindenkor embernek. A karácsonyi angyalok örömmüzenete minden időben érvényes: ma született a Megtartó. Így élünk mi egy örökúj karácsonyban.

Valahányszor egy kétségbeesett lélek felzokog Istenéhez, mindig hangzik a nagy örömmüzenet: született néked Megtartó.

Hiábavaló fecsegés, üres frázis azoknak ez az ige, akik nem veszik

észre, hogy feneketlen mélységek felett lejtik haláltáncukat. Nem neki-szólónak tartja ezt az ígét, mert büszkesége, önhittsége megvakítja szemét, megsüketíti füleit és nem gondol arra, hogy ő szorul rá legjobban a megtartatásra. Számunkra azonban, akik a mélységből kiáltunk segítségért, életet, megtartatást, kegyelmet jelent. Az egész emberiségnek szóló üzenetet a magamévá teszem. Nem esem kétségbe, mert megszületett az én Megtartóm, aki megtartja lelkemet és testemet az élet ezer megpróbáltatásai és bajai közt. A karácsony nagy tanítása: mindenütt pusztulás, csak a Krisztusban van megmaradás, mert Ő az egyedüli Megtartó! — Ma 1933 karácsonyán igen nagy szükségünk van a megtartatásra. Én, te és mindnyájan Isten elé visszük pusztuló életünket, égő sebeinket. Ur Isten elveszünk! Nem bírjuk tovább viselni fájó magyar sorsunkat.

Síró reménytelenségünkre diadalmasan hangzik le a megtartatás vigasztalása: Született néktek ma a Megtartó, ki az Úr Krisztus...

Ha ezt meghalljuk, részünk lesz a legnagyobb örömben, mert van-e nagyobb öröm a megtartatásnál? Így lesz számunkra a Karácsony ünnepe: a legnagyobb ajándék elfogadásának ünnepe. Lelkünk csordultig telik meg örömmel, hálával és kiömölve száll, száll az öröm, a szeretet, a kegyelem forrásához, Istenhez, aki adott ennek a pusztuló, békétlen, rosszakarató világnak Megtartót:

Megtartó Krisztus légy áldott,
Te birjad szíveinket!
Tégedett az Isten adott,
Hogy idvezíts bennünket.
Nincs próféta kívüléd
Idvesség jön tetőled
Bűneink enyhítésére
S jövődönk keresésére. (83. dics. 3. v.)

Nagy Lajos.

HAZA VÁGYOM!...

Édesanyám... de szép is volt a nyáron,
Sütött a nap a gyümölcsfák fölött,
Kis húgom az arcodat most is látom,
A verandán a muskátlík között.

Igen: Úgy érzem megint minden úgy van.
A kis húgom még most is, mindig ott áll...
— Édesanyám de szép is volt a nyáron
Te egész nyáron mosolyogtál!...

Milyen hajnalban kelt akkor a nap.
Sütött a vizen, felhőn, földön, égen!...
Szélmalmok álltak messze-messze távol
A végeláthatatlan hosszú réten...

— Édesanyám itt kaszálják a rétet...
Éjszakánként az ablakom kitárom!
Édesanyám!... A széneszag!...
Én haza vágyom!

Mészöly Dezső
VI. g. o. t.

ÁLOM — KÍSÉRTÉS.

Száz szertehullott ifjú álom
Szűz temetését megsodálom;
Lehulltak ők, mint a tél hava,
Fehéren... halkan... tisztaságban...
— Nem hullott lelkem velük a sárba,
Csak megsirattam minden álmomat,
Mert hátha egyszer szebb jövődöt
Hoz életembe a nagy Sors-vonat?
Ki tudja, egyszer nem hívna engem
A régi álmok megvalósulása:
„Jöjj... tiéid voltunk, — végy újra vissza!”
De csak szememből a könnyem pereg:
— Nem! Nem tehetem! Már meghaltatok!
Halott álmaim ne kísértetek,
Elmult az álmok éccakája,
Meghaltatok. Én csak sietek
Kisértet utam köves meredekén.
Békés Géza II. é. tn.

ADVENT.

— Édesanyámnak, aki jóságáért megérdemelné, hogy minden betűm órája beszéljen, de akiről eddig még nagyon keveset írtam... Talán azért, mert annyira szeretem. —

A szél, az ingyenmuzsikus gyönyörű áriákat játszott az éjszakában. A hideg elől házakba bújt el az élet. A naptárak decembert írtak. Még matrózgalléros kisdíjak voltam akkor. Bárgyú, otthontól elszokni sehogyszem akaró brejzak. Mariska néni, az áldott lelkű öregasszony az asztalnál ült és egy kopott könyvből imádságot olvasott. Én egy sámedlin kuporogtam az egyik sarokban a kályha mellett. Tanulgattam a latin praeposíciókat. Parányi lelkem már akkor is szüntelen az ábrándok világában kószált, mint egy mesebeli kis királyfi... A füstjáraton behallatszott a szél muzsikájának üteme a szegényes szobába... A vén ingaóra a falon verni kezdte a tizet... Én pedig minden átmenet nélkül hozzá kezdtem szipogni, szepegni, sírni... Emlékszem rá, könnybe borult szememmel szívérványszínűnek láttam akkor a villanylámpa fehéren izzó színét... Kint zúgott a szél... A szemközti kávéház elől elindult egy szánkó a síma hóval befedett városi fehér úton: behallatszott a lovak nyakába akasztott csengős giling-galang hozzánk. És én sirtam, szipogtam, szepegtem, mint egy népes vásárban eltévedt idegen...

— „Mért sírsz kedves?“ — szólt rám lágy hangján Mariska néni.

— „Nem tudom“ — egyszerű és érthető volt a felelet.

— „Hát az ember nem szokott ok nélkül sírni“ — erősködött az öregasszony. — „Mi bajod? Éhes vagy? Hozzak egy kis mézes kenyeret? Egy kis diót?“

— „Nem kell“ — szepegtem a szavakat — „én magam sem tudom, hogy miért sírok... Csak épen eszembe jutott, hogy... hogy egy esztendővel ezelőtt mennyivel jobban volt dolgom... Otthon voltam... Az édesanyám kötönyének foghattam a csücskét... Otthon nem azzal töltöttem soha az adventi estéimet, hogy latin nyelvtant tanuljak... Otthon édesanyám mindig imádkozni, meg énekelni tanított. Óh mennyi sokszor el is énekeltük ilyenkor az adventi énekeket“...

— „Hát szeretsz énekelni?“

— „Szeretek.“

— „Gyere akkor... Gyere ide mellém ártatlan jó kis fiú“ — szólt Mariska néni — „Advent van most is... Énekeljünk megint“...

Kint még mindig zúgtak a szelek... Rémes hideg lehetett az éjszaka. De mi nem fáztunk, kis szobánkban a kályhában tűz ropogott. Az ajkunkról elszálló ének, mint valami csodálatos Isten-por megülte a kis szobát. Jégvirágok nyíltak az ablakokban... Minket pedig a szívmelegség selyem kendőjébe bujált bele az éneklés...

Advent van újra... Fehér, havas advent... Az előbb elmondott szép kis diákkori adventi este óta már nyolc esztendő telt el... Az egyszerű matrózgalléros kis gyerek — aki én voltam — már átlépett a huszadik esztendő küszöbén. Mint völgy a nagy kiáltásra, visszhangzik a lelkem: advent van. Százszor elmondom magamban, százszor visszhangozza a lel-

kem: advent van. Érdekes élet, amit most élek: mindig imádkozom..., mindig énekelek... Adventi estén bevallom a bűnöm, amiről nem tehetek: néha szokássá válik csak ajkamon az ének, meg az imádság is... Bevallom, hogy megbocsássa az Isten, hogy megbocsássák az emberek... De mikor az édesanyámra rágondolok, úgy érzem, hogy én tudok a legsebbe énekelni, hogy én tudok az Istenhez leghívebben imádkozni.

Adventi estéken egy rossz fiúnak szárszor eszébe jut imádságos, énekes édes anyja. E csúf huszadik század világába vetett ártatlan lelkeknek oly nagy szüksége volna egy kis biztatásra, mint koldusnak a napi falatra.

Adventi estéken, anyámra gondolva, a hit szikrájától tüzesre melegszik fel lelkem, mint egy égő szénparázs... *Tóth Gusztáv.*

LISZT FERENC.

A XIX. század nagy magyar zeneszerzője. 1811. október havában minden este megjelent egy üstökös Sopron megye fölött, Doborjánban, az Esterházy-birtok egyik ódon külsejű gazdatiszti épületében szívsszorongva leste Liszt Ádám és felesége Schlager Anna, hogy vajjon még meddig marad fenn, mert ha gyermekük üstökös jegyében fog születni, akkor — a néphit szerint nagy ember lesz belőle. És a legnagyobb magyar zeneköltő Liszt Ferenc tényleg az üstökös alatt született október 21-én. A doborjáni kis magyar fiúból a világ legnagyobb zongoravirtuóza lett. A gyermek Ferenc zenei környezetben nőtt fel. Már ifjú korában mutatkozó rendkívüli zenei képességei komoly tanulmányok során, — amelyben eleinte atyja, a doborjáni zenekar karnagya volt a tanítója — feltűnő gyorsan fejlődtek ki. Kilenc éves korában, 1820-ban Sopronban, majd pár héttel később, november 26-án Pozsonyban hangversenyezik rendkívüli sikerrel, amelynek eredményeképpen az áldozatkész magyar főurak 6 évre, 600 frt. ösztöndíjat biztosítottak neki, hogy tanulmányait folytathassa. Apja ekkor Bécsbe viszi, ahol mestere az akkori leghíresebb zenepedagógus. Czerni Károly lett, aki önzetlenül bár, de szigorúan vezette tovább lángeszű tanítványát. Elméletben Palieri Antoni lett a mestere. A gyermek rövid idő alatt olyan híres lett, hogy egyik hangversenyére Beethoven is elment, hogy meghallgassa a 12 éves művészt. 1823-ban Pesten hangversenyezik s ez mintegy búcsú Magyarországtól, mert tanulmányait Párisban folytatja. Gyakorlati képzésre ekkor már nincs is szüksége, ezért csak zeneszerzésben képezi magát tovább Paërnél, majd Reichánál. Kétszer volt Londonban, majd Franciaországban indul körútra. 1827-ben meghal az atyja s ekkor visszatér Párisba. Most már zenetanítással is foglalkozik. Megismerkedik Lamartine-nal és Lammais abbéval. Új irányt adott zenei életének Chopinnal való ismerettsége. Magánélete is megváltozik. Megismerkedik és beleszeret St. Ciri grófnőbe. De csalódik, mert a leány atyja nem engedi meg Liszt közeledését. Később bemutatják D'Agoült grófnőnek, aki elválik urától s követi őt. Ebből a házasságból születik Blondnie, Cosnina és Dániel. 1838-ban Olaszországba

megy. Ottani turnéján hallott a magyarországi nagy árvízpusztításokról. Azonnal hazajön, mert érzi, hogy nagy szükség van rá. Hangversenyeket rendez nagy sikerrel az árvízkárosultak javára. 1839-ben maga összegyűjti a bonni Beethoven-szobor költségeit, majd ugyanazon évben ismét visszatér Pestre. Innen 1846-ban Berlinbe megy. Körútját Oroszországban folytatja, ahol megismerkedik harmadik szerelmével, Wittgenstein Karolin hercegnővel. Liszt Ferenc, aki 1842. óta a weimari nagyhercegi udvar karnagya volt, 1847-ben letelepedik Weimarban. Itt két irányban működik. Mint zeneszerző és mint előadóművész. Műveinek „Album d'un voyageur“ (Egy utazó naplója) című sorozatában lelki életének hű visszhangja jelentkezik. Ebben az időben lát hozzá, hogy kiépítse a weimari zenei életet. De a herceg intendánsa annyira elkedvetleníti, hogy lemond állásáról s Rómába költözik. Scitovszky János esztergomi érsek kérésére díszmisét ír, melynek betanítására és vezénylésére ismét hazajön. A hangverseny jövedelmét a Szt. István bazilika építésének céljaira feláldozta. Pestről ismét Weimarba távozik, innét pedig visszatér Rómába. De csalódások érik, mert a pápa nem engedte meg, hogy Wittgenstein Karolin elváljon Oroszországban élő urától és hozzámelessen Liszthez. A hercegnő lemond róla és Liszt kolostorba vonulva életét teljesen a zenének szenteli. Megírja Sz. Erzsébet c. oratóriumát, amit 1865-ben a Nemzeti Zenede 25 éves jubileumán mutattak be. Legnagyobb szabású műve, a Krisztus c. oratórium is itt készül. 1873-ban 50 éves működési jubileumát ünneplik Pesten és megszavazzák a Zeneakadémia felállítását, amelynek elnöke Liszt Ferenc, igazgatója pedig Erkel Ferenc lett. Hátralévő éveit Budapest, Róma és Weimar között osztja meg. Óriási ívelésű művészi pályáján Európa uralkodói elhalmozzák kitüntetésekkel. Olyan hírnevet és dicsőséget szerez, amelyet sem előtte, sem utána nem produkált Európa egyetlen zeneművésze sem. Diadalmas pályafutása Leonardoéval, Goetheéval s Napoleonéval egyfívású. Azok közé a világnagyságok közé tartozik, akiknek tudása, művészete már kora gyermekkorukban kifejezésre jut. Mikor Beethoven játszani hallotta, a világhírű Mestert annyira meglepte a kis művész játéka, hogy elragadtatásában homlokoncsókolta. Liszt jelleme Beethovenével rokon. Lehet, hogy a zene magános orszlánja homlokcsókjával nemcsak jellemének puritánságát lehelte bele, hanem művészi útravalót is adott Lisztnek. És Liszt az útravalót jól fel is használta. A doborjáni kis gazdatiszti épülettől a weimari udvaron át a Bayreuthi operáig olyan pályát futott meg, amely merész lendületével Bonaparteéhoz hasonló. De míg a császár jajszón és véren át jutott a csillagáshoz, addig Liszt Ferenc pályáját a szépség, jóság, béke, magasztos szeretet, hála és megnyugvás kíséri. Vajon miben rejlett ennek a nagyszerű, sikerektől roskadó életnek a titka? Elsősorban Liszt Ferenc rendkívüli emberi nagyságában és csak másodsorban művészi zsenijében. Kortársai és barátai szerint meg tudta volna a világot hódítani csodálatos szellemi tulajdonságaival. Belső barátja, Apponyi Albert gr. azt mondta, hogy jobb, önzetlenebb embert mint Liszt Ferenc, nem ismert soha. Veje — leányának, Cosninának férje — Wagner Richard mondotta egy ízben: „Itt van az a férfiú, aki legelsőnek állott mellém, amikor még senki sem tudott rólam és aki nélkül önök talán soha egyetlen hangnyi zenémet

sem hallhatták volna, az én drága barátom Liszt Ferenc.“ Valóban ő nem csak hogy maga volt a művész, hanem amellet Chopin-nek, Schubert-nek és Wagner-nek támogatója is. Szendy Árpád, a Mester leghíresebb tanítványa azt mondja, hogy Liszt megjelenése bármely társaságban oly lenyűgözően hatott, hogy a hatás alól még a legkiválóbbak sem tudták kivonni magukat. Idevágnak Julius Kappnak, Liszt legkiválóbb életrajzírójának szavai: „Liszt Ferencben meg voltak a krisztusi lélek elemei: páratlanul önfeláldozó, az irigységet, haragot még ellenségével szemben sem ismerte. A legnagyobb igazságérzet töltötte el, ha másokra gondolt és jósága kimondhatatlanul, szinte büntetően nagy volt.“ Tudása, szellemessége, műveltsége páratlan volt, de fennkölt jellemének, puritáni komolysága ellenére sem vetette meg a szellemes tréfát és jókedvű bohéméletet. Hány kedves tréfának volt maga a szerzője. Egész anekdotakincset hagyott maga után századára. Mint a komolyságáról híres Mozartól, őróla is keringtek adomák. 1856. augusztus 31-én az esztergomi főszékesegyház felszentelésének ünnepén, a feljegyzések szerint két fejedelem volt jelen. Ferenc József a király és Liszt Ferenc, a zongora koronázatlan királya. Ekkorra írta az Esztergomi-mise c. művét, melyet személyesen vezényelt. Ennek a művének befejezéséről így számolt be az illetékeseknek: Az Esztergomi-misét nem írtam, de imádkoztam azt... Egyik rosszmájú megfigyelője, aki látta, mint dorgálja meg a Mester az előadó zenészek egyikét-másikát, azt mondta: „Úgy látszik Liszt Ferenc művét imádkozva írta, de átkozódva adja elő.“ A fényes ünnepség végén Szentgyörgymező síkságán pompás népünnepélyt rendeztek. A cigánybanda az akkor népszerű Ida-csárdást húzta. Erre fogja magát Liszt Ferenc, neki-lendül a táncnak, ropja a csárdást, ahogy csak egy vérbeli magyar tudja. Hazamenet hangulata annyira emelkedik, hogy kikapja az egyik cigány kezéből a hegedűt, a banda élére áll s ő vezeti tovább.

(Folyt. köv.)

Rózsai Tivadar.

A N A G Y R E V I S O R.

Emlékezés Luther Márton születésének 450-ik évfordulóján.

A történelem az ellentétek csodálatos játékát űzi. Egyfelől csillog a rőneszánsz. Csiszolt emberi koponyák hirdetik a tudást. A művészet ihletése vázolja a szépet. Doktor-süvegek alól szól az új erkölcs és a márvány kariatidekről mosolyog a régi világ hite: — a görög istennők. Ez az egyik játék, az igazi játék. Másfelől: az erfurti augusztinuszi eremita kolostor egyik mord cellájában térdepel Istene előtt egy szegény bűnös ember. Tudása megrendült. Élete az igazságot keresi. Lelke feszülése az új világ hitét építi fel. Ez a másik játék: az ellenjáték; de ez a játék munka. Azt jelenti, hogy dolgozik a kegyelem: ércveretét készíti a történelem bolthajtásán. Az előbbit megbámuljuk és rámondjuk, hogy szép. Az utóbbiért hálát adunk és élünk belőle. Az eltűnt, ez itt van. Az múzeális ér-

ték, ez életérték. Tartó edénye Luther Márton. És ez edény fölé mohó lélekkel hajolnak oda századok éhesei és szomjasai.

Luther érdekes volt, mint jogász. Precíz, mint tudós. Költészetében és muzsikájában egész lelke benne zengett. Nyelvet adott egy népnek. Politikájában is predikált: ezért lett előharcosa századok törekvéseinek. Nevelési elveiből kétszeresen érzik önvallomása: „Az én német nemzetemért születtem és neki akarok szolgálni.“ Családja körében nem volt több, mint kegyes családanya. De a legnagyobb és universális *tette*: a bűn és kegyelem elismerése volt. Ennek az ellentétes lehetőségnek az elismerése a hit diadalmas művelete, ami nem más, mint elismerése az egyedül szuverén Istennek. Ezért volt Luther dinamikus személyiség. Nála a hit nyugtalan dolog. Egész élete Istenért való harc: nem Istenben, hanem Istenért kételkedett. Rideg kolostori szobáját ennek a hitnek a gózkályhája fűti. Kámzsás napjai szürkességét ennek az élménynek békétlenítő habzsolása színezi. És mikor Tetzl bűnbocsátó bankja ellen kikel, ennek hitnek értelmi megvilágítása szórja sugarait a templom ajtaján függő egyszerű papírról.

Ezzel lett nyilvánvalóvá, hogy ő nem üres skolasztikus leleményességgel küzd az igazságért, hanem egész életével azért harcol. Krisztus a megmentő megváltó: ebben van benne az evangélium, az ige, az élet gyökeres energiái, a kegyelem masszív erői. Ez a hit lángol benne a pápai bulla elégetésének lángjaiban. Ez a hit erősíti Wormsban és acélozza a nagy harcok idején. Ezzel a hittel töri össze a középkor gondolatrendszerét: a pápaságban koncentrált egyházat és a pap és laikus közötti különbségtétellel bezárójelezett egységes kulturéletet. Ezzel a hittel mondta ki, hogy a reformáció nem több és nem kevesebb, mint a hívők egyetemes papsága. Mindenkinek van kulcsa az éghez! Így adta vissza Luther a vallásos nagykorúságot, ami nem más, mint a vallásos szabadság. A hívő szabadsága abban áll, hogy úr és szolga egy személyben. A hit által mindennek felett úr; a szeretet által mindennek felett szolgája. Innen érthető, hogy Luther mindig gyengébb, halkszavúbb és alázatosabb volt, mint vádló, de erőteljesebb, mint védő. Inkább ad, mint bírál. Inkább szabadít, mint láncol: s ő az Ige egyik legnagyobb foglya, az Ige szélesmezejű szabadságáért viaskodik.

Emberi nagyságát nehéz megmérni. Hitét nekünk lehetetlen. Csak annyit tudunk mondani, hogy ez — a Lucas Cranach mester szerint — erősen csontos, szárazképű szerzetes égigcsapó megrendülésével: megrendíti egész világunkat.

Luther hitvallása az Atya Istenben.*

— Imádságos könyvecskéjéből. —

Hiszek az Atya Istenben, égnek és földnek mindenható alkotójában.

Ezért:

Én megtagadom a gonosz szellemet, minden bálványt, az összes varázslást és hitetlenséget.

* Fordítva: Martin Rade: „Luther in Worten aus seinen Werken“ című műből.

Nem bízom semmi földi emberben, saját magamban sem, sem erőmben, sem tehetségemben, sem jóságomban, sem kegyességemben, sem semmiben, ami az enyém lehet.

Nem bízom semmi teremtményben, legyen az égen vagy földön. Egyedül csak a láthatatlan, megfoghatatlan Istenben reménykedem és bízom, aki teremtette az eget és a földet. Ezért nem iszonyodom az ördögnek és az ő társaságának semmi gonoszságától; az én Istenem ezek fölött van.

Semmivel sem hinnék kevésbbé Istenben, ha minden elhagyna és üldözne is.

Semmivel sem hiszek kevésbbé, bár szegény, értelmetlen, tudatlan és megvetett vagyok és mindenben hiányt szenvedek.

Semmivel sem hiszek kevésbbé, bár bűnös vagyok. Mert ez a hitem minden fölé, ami itt van és nincs itt, bűn, erény és minden fölé: ez állít szeplőtelenül és tisztán Isten elé, amire engem az első parancs kényszerít.

Nekem semmi jel nem kell Róla, hogy Őt kipróbáljam.

Én hű vagyok Hozzá, Ő nekem megbocsát és én nem állítok Vele szemben sem célt, sem időt, sem mértéket, sem módot, hanem mindent szabad valóságos hitemben az Ő isteni akarata alá állítok.

Ő mindenható — és mi az, amivel Ő engem össze nem törhet, amit nekem nem adhat és amit velem nem tehet? Minden dolog jó nekem, mert Ő, akinek minden alá van vetve, nem irigyli azt tőlem. Mivel Ő az Isten, tudja, hogy csak a legjobbat cselekedheti velem. Mivel Ő az Atya, mindig kegyelmesen bánik velem.

Mivel nem kételkedem Benne és csak Benne bízom, így vagyok én minden bizonnal gyermeke, szolgálója és örökkévalóan örököse — és én velem az történik, amit hiszek.

Koncz Sándor.

FALU. **FALUJÁRÁS A HEGYKÖZÖN.**

A Falu-szeminárium 16 tagja nov. 25-én kiszállt a hegyközi falvakba, hogy ott — egy előre kidolgozott program szerint — adatokat gyűjtsön és Falu-tanulmányozást végezzen. A falvak a következők voltak: Vily, Vitány, Pusztafalu, Füzér, Kajata, Nagybozsva, Kisbozsva, Kovácsvágás, Pálháza, Radvány, Regmecz, Telkibánya.

Minden tag egy a Püspök úr által írt ajánló-levéllel ment ki, melynek szövege így hangzik:

A Nagytiszteletű Református Lelkészi Hivatalnak.

Sárospataki theol. akadémiánk elsősorban a falu számára óhajt lelkipásztorokat nevelni. Ezt a nevelést készíti elő egyebek között a theol. akadémia faluszemináriuma is. A faluszeminárium falusi lelkipásztorkodásra nevelő munkája pedig csak úgy lehet teljes és eredményes, ha a szeminárium tagjainak módjuk nyílik arra, hogy közvetlenül, a helyszínén,

magában a magyar faluban végezhessenek helyzettanulmányokat. Ebből a célból küldi ki a szeminárium vezetősége a szemináriumi munkában résztvevőket kettőnként, ez alkalommal a Bodroghköz és Hegyköz református falvaiba.

Tekinlettel arra, hogy ez a munka rendkívüli fontosságú a lelkipásztorképzés szempontjából, kérem a lelkipásztortestvéreket, hogy a kiküldött ifjakat megértéssel fogadni és munkájukban hathatósan támogatni szíveskedjenek.

Miskolc, 1933 november 12.

Farkas István
püspök.

Egy egyházközségben és annak filiáiban kettenként végeztük a falutanulmányozást, melynek tervét dr. *Újszászy Kálmán* professzor, a Faluszeminárium vezetője dolgozta ki. A kérdések három főcsoportra oszlanak: *I. A Falu, II. Az Egyház, III. Az Ember.* Itt hozzuk a falu-szeminaristák számára készített kérdőívet:

KÉRDŐIV FALUSZEMINARISTÁK SZÁMÁRA.

I. A FALU.

a) *A falu kialakulása.* Neve (honnan magyarázzák). Esetleges történeti adatai. Határa. Fekvése. Típusa. Lakóinak száma. Felekezeti megoszlása. Nemzetiségi megoszlása.

b) *A falu képe.* Utak, középületek, házak, udvarok, kertek, fásítás.

c) *A falu elemei.* Kisgazda, kisiparos, kereskedő, középbirtokos, nagybirtokos, bérlő, földmunkás (2 holdnál kevesebbel bíró ide számít), intelligencia. Lehetőleg számokban.

d) *A falu népmozgalmi adatai.* Születési arány, kivándorlás, elvándorlás, bevándorlás, szolgálatba szegődés.

II. AZ EGYHÁZ.

a) *A reformátusság száma* ma, továbbá 1920, 1910 és 1900-ban. Arányuk a többi felekezetéhez és ez arány változásai. Szaporodásuk az utolsó 30 év alatt.

b) *A reformátusság számbeli változásának okai.* Születés, halálozás (csecsemőhalálozás külön), egyke, házasság, reverzális, kitérés, elválás, áttérés, elvándorlás (más községbe), kivándorlás, földreformmal kapcsolatos házhelyosztás, idegen nevek a falu reformátusságában.

c) *A reformátusság gazdasági és politikai helyzete.* A földbirtokokban hogyan részesülnek a reformátusok? Milyen a számarányuk a falu különféle elemei között (különösen a kisgazda és földmunkás elem között)? Reformátusok a község életében, a községi szervezkedésekben, a községházán, általában a község vezetésében.

d) *A reformátusság kulturális helyzete.* Iskola. Iskolaépület. Tanítók. Gyermekek száma. Fogyás, vagy szaporodás tapasztalható-e az utolsó évtizedekben. Fiúk és lányok arányszáma. Másfelekezetűek az iskolában. Mieink más felekezetű iskolákban. Analfabéták. Iskolán kívüli továbbképzés. Műkedvelő előadások. Mit és milyen példányszámban olvas a reformátusság? Van-e rádió? A reformátusság általános intelligencia foka.

e) *A református egyházi vagyon.* A templom. Építési ideje, javítások. Stílus. Berendezés. Van-e orgona? Harang. Kegyszerek. Egyházi irások. (Anyakönyvek stb. keletkezési idejükkal). Az egyházi ingó és ingatlan vagyon. A temető.

f) *A ref. egyházi hivatalnokok.* Lelkész, javadalma, a gyülekezet lelkészei felsorolva. Tanító. Javadalma. A tanítók felsorolása. A kurátorok felsorolása. (Mind a három felsorolást ott kezdjük, ahonnan az első adatok rendelkezésre állanak.)

g) *A ref. egyház története.* Adatok a legrégibb időktől.

h) *A ref. egyházi élet.* Vasárnap. Köznap. Egyesületek. Adakozás. Egyházi (istentiszteleti) funkciókkal kapcsolatos szokások. Temetés, lakodalom, keresztelezés, diktálás a templomban.

III. AZ EMBER.

a) *A típus.* Alak. Arc. Haj. Fizikai milyenség.

b) *Az életmód.* Táplálkozás. Ruházkodás. Lakás. Egészségügy.

c) *Népművészetek.* Építészet. Ábrázoló művészet. Népdal, mesék, mondák, szokások. Tánc. Ruházat.

d) *Házi ipar.* Mi? Milyen multja van? Hol értékesítik? Volt-e?

JEGYZET. 1. Vásárolj meg egy példányban a falusi képeslapokat!

2. A reformátusságra vonatkozó adatokat lehetőleg a többi felekezetek megfelelő adataival párhuzamosítsd!

3. A falu határába tartozó nagyobb tanya, vagy major lakóseit a falu összadataiból külön is nézzed!

A kiszállás a várakozáson felül sikerült. Tömegével érkeznek a levelek, melyek bizonyítják a felvetett eszme helyességét és bizonyoságot tesznek a Faluszeminárium által megkezdett és végzendő munka eredményéről. A kiszállás megfigyelései most vannak feldolgozás alatt.

Hegedűs Imre.

A DIADALMAS ÉLET.

Élet, mért megy egyre,
Hogy itt, vagy máshol,
Közel, vagy távol,
De Istenhez mindenütt közel?!
Hogy jajong feléd az élet,
Vad zúgásában mindenütt
Az Isten arcát véled,
S hogy örül neki a boldogabb Éned.
Az Élet mindig kacagva sirat,
Lemos rólad minden bűnt
És vad cimboraságban rádragadt sarat.
Szava úgy zúg mint az ítélet,
Mikor Istent sejtetőn rád lép
A diadalmas Élet.

Vatai László.

KÖNYVISMERTETÉS

Vitéz Somogyi István dr. árvaszéki ülnöktől „A Reverzálisok“ címen jelent meg egy könyv. Alapos ismeretkörrel és széleskörű jogtudással megírt könyv ez. Négy fejezetre oszlik. Az első fejezetben látjuk a reverzális történeti fejlődését Magyarországon. Azután szó van a gyermekek vallásáról, a megegyezésekről és végül a megegyezések anyakönyvi feljegyzéseiről. A könyv teljesen tárgyilagos. Könnyen forgatható, kicsiny terjedelmű és minden kérdésre kiterjedő. Az állam és az egyházak álláspontja egyaránt előttünk áll. Az áttérések esetében is világos képet nyújt a gyermekek vallására vonatkozólag.

Jó volna, ha minden jövődöbeli lelkész könyvtárban ott volna, hogy ebben a kérdésben bármikor irányítana bennünket. — (Bp. II. kiad. 1933. Studium.) **Orbán József.**

Külmissziói Jubileumi Emlékkönyv.

Szerkesztik: Droskóczy László és Virágh Sándor. A Magyar Ref. Külmissziói Szövetség kiadása. Bp. 1933. Ára 1 P. 96 lap.

A ker.-ség akkor igazi hatalom, ha nem szűklátókörű. Egy nemzet keresztyénisége, egy ker. egyház, vagy felekezett akkor esik bele a szűklátókörűségbe, ha csak magára gondol. A szűklátókörűség meredté, betűvé alacsonyítja le a Krisztus nagy munkáját, a munka területét, az egyházat. Nehéz valakit a szűklátókörűségből, a csökönységéből felébreszteni. Ezt a nehéz munkát végzi a Magyar Ref. Külmissziói Szöv. már 25 éve. Ez az emlékkönyv a nehéz 25 évre való visszatekintés.

Virágh Sándor a külmissziós dogmatikai alapvetését világítja meg. Az egyház élete küzdelem és martiromság, nincs békességben a világgal, míg nem Krisztusé valóban. A Szentlélek Isten erejével lehet végezni csakis a missziót az egyháznak. Apollógia ez a cikk a keresztyén misszió számára, melyben a kiválasztott ember az Ige erejével képes

valóban missziói munkát végezni. Morvay István „A lelkipásztor a külmisszió szolgálatában” cím alatt a lelkipásztor kötelességeit írja le, amelyet meg kell tenni a külmisszió ügyéért. Döbrössy Lajos érdekes képet ad arról, hogy a mohamedán vallás számára kicsoda Jézus? Ezután a Magyar Külmisszióról olvashatunk érdekes dolgokat. Koczogh András ír e Szövetség gyermekkoráról. Virágh S. a Külmisszió Kis Barátainak Szöv. ismerteti. Vitéz Csia Sándor a Szöv. halottairól emlékezik meg. Forgács Gyula a Skót misszió munkájáról beszél Magyarországon. Itt e cikkben a zsidókérdésről is világos képet kapunk ker. szempontból és látjuk azt az utat, amely a zsidómisszió számára nyitva van ma különösképen. Droskóczy László a magyar keresztyéniséget nagyon is érdeklő cikket közöl a Gül Baba sirjáról, budai szentélyéről és ezzel kapcsolatban a mohamedánizmus előretöréséről. Ifj. Czegléd S. az új missziói eszményről ír nagyon megfontolásra érdemes dolgot. Végül Droskóczy István a kínai keresztyénység nagy jövőjét mutatja be előttünk.

Vajha sokan elolvasnák ezt a könyvet, hogy felébredne a magyar ref. egyház nagy tömegeinek lelkiismerete a külmisszió nagy parancsának a teljesítésére. **Orbán József.**

Kedves Olvasóink!

A szétküldött 700 drb. csekklapból csak 29-nek az értesítőlapja érkezett vissza előfizetői gondoskodással. Szomorúan láttuk, hogy körülbelül 30 olvasónk csekklappal együtt visszaküldte lapunkat. Nem zaklatjuk olvasóinkat, szeretettel kérjük ne forduljanak el tőlünk, ne fellelkezzenek meg rólunk; kérjük a — hisszük még el nem kallódott — csekklapok szíves felhasználását. Köszönettel nyugtázzuk a beérkezett előfizetéseket: Dr. Antal Géza (P.) Dr. Csengery Kálmán (G.) 3—3 P; Tomory Dezső (Sz.), Márk Endre (D.), Dr. Fínkey Ferenc (Bp.), Kocsis József (S.) 5—5 P; Fodor Ilkó (J.) 4 P; Pallay Sándor (Bp.), Horkay István (Sz.), Farkasfalvi Farkas Géza (R.), Dr. Várady Sándor (D.), Szentmártony Dániel (B.), Gönci Ref. Leányegylet (G.), Lenkey Gyula (B.), Dr. Kiss Sándor (Sp.), Verebélyi Dezső (S.), Rác Lajos (Bp.), Boros Adolf (Sp.), Dr. Bencze Ferenc (R.), Dr. Magyary Lajos (C.), Dr. Kiss László (Gy.) 3—3 P; Borsos József (Sz.), Ibrányi Berecz Károly (B.), Mezössy László (Z.), Biró Lajos (T.), Kovács Károly (P.) 1:50—1:50 P. Dr. Rác Lajos (Sp.) 3 P, Kovács Erzsike (Sp.) 1:50 P, Hörsik Lajos (Ny.) 1:50 P.

KIADÓHIVATAL.

HIREINK

**Istentől megáldott
boldog Karácsonyt kívánunk
minden olvasónknak.**

Jótekonycélú, nagyszabású és nagyszerű hangversenyt és bált rendezett a Hit-tanhallgatók Egylete dec. 2-án. Az est fénypontja Bibó Lajos író felolvasása volt. Ritkán van a pataki közönségnek része ilyen műélvezetben, mint volt most. Bibó Lajos írói művészete, érdekes témája, finom és kifejező stílusa kedves, közvetlen és lebilincselő előadása által feltétlenül meghódította a hallgatókat s a tapsorkán sem tudta kifejezni azt a tetszést, amit kiváltott. Szabó Ernő hegedű művészetét nem lehet eléggé kiélvezni, mert mindig új és új és szebb formában jelenik meg s most is minden száma megfizethetetlen értéket képviselt. A műsort teljessé tette gróf Haller Gábor ügyes és szép prologja, a Kórus két száma és a zenekar. A műsor után a legjobb hangulatban folyt le a bál. Itt is köszönetet kell mondani a mi jószívű Nagytiszteletű Asszonyainknak, akik semmi fáradságot sem kímélve, munkálták a szegény teológusok ügyét. Hála érte Istennek!

— **A Kormányzó ur őfőméltósága** névünnepeét hódolattal ünnepelte sárospataki főiskolánk december 6-án. A tanuló ifjúsággal és tanári karral zsufolásig megtelt imateremben dr. Szabó Zoltán főiskolai h. lelkész olvasott Igét és mondott a magyar lélek legszentebb mélyéről fakadt imádságot. A városi templomban az elemi iskola növendékei, hivatalok, katonák és a nagy közönség jelent meg az istentiszteleten.

A Főiskolai Kórus nov. 26-án az abaujszántói gyülekezet vendége volt, Hörcsik Béla lelkész úr beiktatása alkalmából. — Énekelt a lelkész úr fogadásánál, majd a beiktatáson két számmal vett részt. — Este hangversenyt adtak, amelyen a Kórus öt számmal szerepelt. Különösen ki kell

emelni Szabó Ernőné úrnő és Szabó Ernő tanárelnök úr zeneszámaát, amelyek igazán nívóssá tették az estélyt. — Itt is hálásan köszönjük a gyülekezetnek, hogy lehetővé tette azt, — a nagy vendég szeretetével, — hogy a Kórus volt Elnökének a beiktatásán mi is ott lehettünk és elvihettük neki a Főiskolánk szerető köszöntését.

A Pataki Diákok Orsz. Szöv. választmánya dr. Rácz Lajos alelnöksége alatt nov. 19-én gyűlést tartott Sárospatakon. Az alelnök úr szívből fakadó szavakkal emlékezett meg a Diákszövetség ez évben meghalt áldozatos tagjairól: Gonda Béla nyug. miniszteri tanácsosról és Idrányi Barna meg. szállott területi ref. püspökről. Ezután a tagsági díj volt a megbeszélés tárgya. A tagsági díj megmarad 4 P-nek, de a Szövetség kevesebbet is elfogad nagy céljának munkálására. A választmányi gyűlés elhatározta, hogy Miskolcon és Saujhelyben is megfogják szervezni a Diákszövetség fiókjait. A választmányi gyűlés tanácskozott még arról, hogy ezután a főiskola vezetőségének erősebben ki kell azt hangsúlyozni, hogy a kedvezményadás csak kölcsön, amit idővel vissza kell fizetni. A diákszövetség munkájának egyik célja éppen ez a visszafizetés munkája.

Nagy örömmel hallottuk és olvastuk mi is azt a megállapodást, amely a Kálvinista Szemle és a Ref. Figyelő c. ujságjaink között létrejött. Dr. Ravasz László főszerkesztése és Muraközy Gyula felelős szerkesztése alatt új címen fog megindulni a két lap. Az új lap címe: „Református Élet“. „Magyar Kálvinizmus“ címen pedig egy negyedévenként megjelenő, népszerűen megírt, de tudományos alapon nyugvó és apologetikus célt szolgáló szemle fog megjelenni. Vajha az új ruha, a magyar ref. sajtó nagy és egységes megindulását jelentené. Mikor halljuk már a bibliai alapon nyugvó, az egész magyar ref. néppel számoló szellemi táplálékokat nyújtó nagy politikai lap megindulását is. Hisszük, hogy ennek is el kell jönni, mert az evangéliumnak győzni kell.

Dr. Magda Sándor, a szlovenszkói tisztáninneri ref. egyházkerület megválasztott püspökét a főiskola ifjúsága is nagy örömmel üdvözlí felelősségteljes új hivatásában. 1906-ban volt a sárospataki főiskola széniora. — Isten most a magyar fajtánk lelki vezetőjéül hívta el Őt. Bár a csehek politikai szempontból nem örülnek az ő püspökké való megválasztásának, de annál nagyobb a magyarságnak az öröme. Mi is velük együtt örülünk és Isten gazdagító erejét kérjük munkájára.

A Bodroglközre szervezett missziói lelkészi állásra főtiszteletű Farkas István püspök úr Szabó Lajost, főiskolánk egykori kiváló tanítványát nevezte ki. Munkáját, a Bodroglköz magyar és református népének az Isten Igéjének való táplálását, mindnyájunk imádsága kíséri.

A szokásos téli istentiszteletek a főiskola imatermében megkezdődtek az ifjúság számára. Minden vasárnap 2 istentisztelet van: külön 9—10 óra és a 4 alsó ifjúság számára és külön a felsősök, teológusok és tanítóképzősök számára. A bevezető istentiszteletet dr. Szabó Zoltán professzor úr tartotta. A kicsiknek pedig Hegedűs Imre IV. th. tartotta az első istentiszteletet.

Dr. Rác Lajos ny. theol. professzor, Közlönyünk alapítója, első felelős szerkesztője s ma is gondoskodó szemmel tartója nov. 25-én kedves előadást tartott a teológus ifjúság lelkes figyelme mellett; Emlékezes a sárospataki Ifjúsági Közlöny alapítására címen. Jellemzően vetítette elének az ötven évvel ezelőtti állapotokat a sárospataki ifjúsági és teológus életben A Közlöny, melynek alapítói voltak: Rác Lajos felelős szerkesztő, Szalay, Serki Szabó és Tóth Miklós organikus folytatódása a Kazinczyval megindult ifjúsági irodalmi munkálkodásnak. A Közlöny az ifjúsági élet hű tükré akart lenni. Az eszmény az volt, ami ma is: a hit és haza szolgálata. Nagy lelkesedéssel köszöntö meg az ifjúság, a jelenben, a múltat megelevenítő értékes előadást.

Pompás túristaélménnyel ajándékozta meg Isten azokat a teológus és tanítókép-

zős cserkészeket, kik nov. 19-én dr. Szabó Zoltán és dr. Újszászy Kálmán parancsnokok vezetésével fölmentek a kovácsvágási Nagy-Hallgató hegyre. A gyönyörű őszutói napsütésben a távoli kék hegyek mögött ott csillogott a fehér, havas Tátra. A poprádi fensíkből kiemelkedő hegyóriás üzent a maga 100 kilométeren felüli távlatából a pataki eserkészeknek, melyet mi fel is vettünk. A Timótheus öregcserkészeknek ez már a második Tátra-látása; először a télitábor alkalmával látták amikor febr. 8-án felmenve a Szurok-hegyre előttük feküdt Kassa, a távolból pedig sejtelmesen fehérlett a Tátra.

A Hallei Magyar Egylet ez éven is megtartotta alakuló közgyűlését. Ez évi elnökéül megválasztotta Scherer József szentgotthárdi ev. lelkészt. Alelnök: Bucsay Mihály, pénztáros Pákozdy László, jegyző Kovács Bálint, könyvtárnok Tóth Lajos, pénztári ellenőrök: Molnár Pál, Nagy Gábor, Németh László. Bennünket patakiakat azért érdekel közelebbről a Hallei Magyar Egylet munkája, mert az egylet a múlt év tavaszán, amikor 70 éves jubileumát ünnepelte, — a főiskolától egy német diák részére ingyenes ellátást kért. A főiskola előjárósága a kérésnek helyt adott, — s a Hallei Magyar Egylet ajánlására a sok jelentkező közül a közlöny hasábjairól ismert G. Humbert tübingi theol. már ez iskolai évben igénybe is veszi ezt a támogatást. Az Isten áldását kívánjuk az idegenben munkálkodó testvéreinkre.

A sárospataki „Lorántfy Zsuzsánna” Ref. Nőegylet rendkívül jól sikerült, nívós műsoros estélyt rendezett november 25-én a tápintézeti Mudrány-teremben. A termet teljesen megtöltő előkelő közönség nagy műélvezettel hallgatta a szebbnél-szebb számokat, melyek között szindarab, melodráma, élőkép, szóló és kórus ének foglalt helyet választékos elrendezésben. Az előkészítés és rendezés nagy fáradságot igénybevevő munkáját özv. Baksy Istvánné nagytiszteletű asszony végezte.

Csendes napot tartottak gimnáziumi tanulóink számára nov. 25-én a gimnáziumi igazgató, a tanári kar és a vallás tanár tá-

mozgásával a Középfokú Isk. Orsz. Ref. Missziói Bizottságának kiküldöttei: Fónyad Dezső dr., Morvay István és Papp Béla vezetése mellett. Reggel 8 órakor közös áhítat vezette be a napot. Külön program volt az alsósok, felsősök és a lányok részére. Minden ilyen nap gazdag áldás az ifjúság életére, mert alkalmat ad az ifjúságnak az Isten predestináló voltát felismerni a maga életében.

A magyar KIE mozgalom 1933 dec. 8-án ünnepelte 50-ik évfordulóját. Hivatalos lapjai ünnepi díszben jelentek meg. A KIE a magyar falu ifjúságának a dajkálója, megmentője. Az ötvenéves múlt is telve van a Lélek által megindított munkával. Sok rosszakarattal, sok közönnyel, meg nem értéssel kellett megküzdnie. Mi akik a falu lelkipásztorai akarunk lenni, az 50 éves megállónál Isten áldását kérjük erre a nagy múltú mozgalomra. A jövődő ötven év legyen az egész magyar ref. ifjúságot leartató nagy lelki aratása a KIE-nek.

A Magyar Ref. Külmissziói Szövetség fennállása 30 éves jubileuma alkalmából Külmissziói Jubileumi emlékkönyvet adott ki. Gazdag tartalmú ez a könyv. Benne van a ref. külmisszió multja, jelene. Ugyancsak most adta ki a Szövetség a gyermekek számára a „Kis Hajnal” c. külmissziói lapot. Mindkettő megrendelhető a Magyar Ref. Külmisszió Szövetségben. (Budapest, VIII. ker. Gyulai Pál ut 9. sz. II. em.) A Külmissziói évkönyv ára 1 P, a Kis Hajnal ára gyermekek számára való Külmissziói Képeskönyvvel együtt 1.50 pengő, amelyért egész éven át jár a Kis Hajnal.

A halle-wittembergi Friedrich egyetem nevét az ez évi jubileumi Luther-ünnepségekkel kapcsolatban a porosz kultuszminiszterium Luther Márton Halle-Vittenberg névre változtatta át, melyről a díszoklevelet a kultuszminiszter képviselője az egyetem okt. 31. ünnepélyén, mint reformációi ajánlékot nyújtotta át az egyetemi rektornak.

A pataki cserkészek közös Mikulás estélye. A lélek hurjainak igazi muzsikája volt az, amit Szabó Zoltán theol. tanár ur, a szeretett Zoltán bá', mint tábortűz vezető, rendkívül bájos akordokat csalt ki a résztvevők ajkára. Volt ott minden, ami egy feledhetetlen óra emlékeihez szükséges. Nem készült senki programmal, mégis Zoltán Bá' ötletei a leggondosabb műsort állították egybe. Bibliát Ujszászy Kálmán nt. ur olvasott és imádkozott, Szabó Károly tanár ur pedig megnyitóbeszédet mondott, melyben az estély célját: — egymás megismerése — világította meg. Különben az estélyről minden résztvevő a Mikulás bácsi által kiosztott ajándék levelezőlapon üdvözölte szüleiket. A tábortűzi estélyen, mely a tornateremben volt, a Hegyaljai Erő, Timótheus, Rákóczi Ferenc és a Sztáray Mihály csapatok cserkészei és apródjai jelentek meg.

Elekcio a negyedévesek számára megtörtént december 11-én, hol az első diák Kádár Zoltán lett, ki Miskolcon lesz legátus. Második Németh József, harmadik Hegedűs Imre, negyedik Palumby Gyula.

A magyarországi református egyház új törvénykönyve a közeli napokban elhagyja a sajtót. Azt az egyetemes konvent központi irodájában (Budapest, VII. Abonyi-utca 21. szám) lehet a könyv árának egyidejű beküldése mellett megrendelni. A törvénykönyv ára 3 pengő, postai küldés esetén 3 pengő 40 fillér. A törvénykönyv ára a „Református egyetemes konvent, Budapest” című, 37.113. számú postatakarékpénztári csekkszámára fizetendő be. Befizetési lapot a konventi iroda kérelmére szívesen küld. A törvénykönyv egy-egy példányát hivatalból fogják megküldeni valamennyi egyházkerületnek, egyházmegyének, egyházközségnek, valamint minden, az elemi iskolánál magasabb foku református iskolának. Ezek tehát csak az esetben küldjenek be külön megrendelést, ha a törvénykönyv egynél több példányát kívánják megrendelni.

Írásbeli tételek az 1934. évi I és II. valamint az 1935. évi lelkész-képesítő vizsgálatra.

I. Az 1934. évi I. lelkészképesítő vizsgálatra.

1. Ó-szövetségi tudományokból: Joel profeciájának exegézise.

2. Új-szöv. tudományokból: Jézus személyisége.

3. Ker. hittanból: A theologiai tudomány jelentősége a küzdő egyház (ecclesia militans) életében.

4. Egyházi beszéd: Predikáció irandó anyák napjára: Luk. 2: 33—35. alapján.

II. Az 1934. évi II. lelkészképesítő vizsgálatra.

1. Magyar prot. egyház és irod. tört.-ből: A tiszáninneni egyházkerület valamelyik egyházmegyéjének története.

2. Egyházjogtanból: A felekezeti jog-egyenlőség és viszonyosság, mai állása hazánkban történeti bevezetéssel.

3. Gyakorlati theol.-ból: Értekezés irandó „A Sátán probléma igehirdetésünkben“ (különös tekintettel mai predikáció irodalmunra) címmel.

4. Egyházi beszéd: Predikáció irandó hősök vasárnapjára János 12: 24—25. alapján.

5. Írásmagyarázat: Írásmagyarázat készítenő Máté 21: 18—22. alapján.

6. Kátémagyarázat készítenő: a Heidelbergi Káté 101. kérdése és felelete alapján.

III. Az 1935. évi II. lelkészképesítő vizsgálatra.

1. Magyar prot. egyház és irod. történetből: id. Mitrovics Gyula egyházi irodalmi működése.

2. Egyházjogtanból: Az egyház hatalom fogalmának kifejtése r. kath., gör. keleti, anglikán, ref. és ág. ev. felfogás szerint.

3. Gyak. theol.-ból: Értekezés irandó: „A rendszeres gyülekezetismeret szükségessége, módszerei, hazai irodalma“ címmel.

4. Egyházi beszéd: Predikáció irandó áldozócsütörtöki alkalomra Máté 28: 20b. alapján.

5. Írásmagyarázat: Csel. 3: 1—9. alapján.

6. Kátémagyarázat: Heidelbergi Káté 49. kérdése és felelete alapján.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

T. L. H. Kedves Lajoska! Köszönöm leveledet, híreidet és cikkedet. A Faluszeminarium teljes gőzzel halad kitűzött célja felé. Igen nagy jövőt jósolnak neki. Cikked a következő számban — egy kicsit lerövidítve — jönni fog. Üdvözlét még Palinak, Miskának, Ernőnek.

K. S. B. Sanyikám! Küldeményed megkaptam, felhasználtuk. A másiknak folytatását várjuk. Kellemes Karácsonyt!

Tanítóképző. A három beígért cikkek elmaradt, így csak egy költeményt hozunk. Hát irjatok, Testvérek! — Lapzártá minden hónap elsején.

Kiadóhivatali vezetők: Kovács István és Fürjész István.

Kiadja: a főiskolai Ifjúsági Egylet.

Nyomtatta: Kisfaludy László
a ref. főiskola betűivel, Sárospatakon.

KONCZ FERENC, SÁROSPATAK

LORÁNTFY U. 8. CIPŐÜZEM ÉS CIPŐKERESKEDÉS SAJÁT HÁZII

Megrendelésre készíti elsőrendű férfi-, női- és gyermek-, egyszerű és divatcipőket, orthopédcipőket, cserkész- és mindennemű sportcipőket vízhatlan minőségben, szolid árak mellett. **Javítások** gyorsan és gondosan eszközöltetnek!

Állandó raktár férfi-, fiú- és gyermekcipőkben, papucs- és házcipőkben, cipőápoló és vízhatlan szerekben; minden létező színben legjobban minőségű **cipőkrém, lack-olaj, cipőfestékek**; vadász- és sicipőkhöz **cethal-cipőzsinór**; alacsony termetűeknek **belső sarokemelő**; elsőrendű **cipőzsinór**; fájóslábúaknak **ludtalp-betét** és mindennemű talpbetét-különlégességek!

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek!

FIGYELEM!

FIGYELEM!

Ha olcsón és divatosan akar öltözködni, úgy ruháját

Feldmann Jakab

férfiszabó

elismerett szabóműhelyében varrassa, Sárospatak, Kossuth-utca 21. szám, az udvarban. Műhelyemben a legújabb divat szerint készül **utcai-, alkalmi és egyenruha**, továbbá **téli-, átmeneti, raglán stb. kabátok**.

Minden e szakmába vágó munka a legpontosabban és jutányosan készül.

DIÁKOKNAK ÁRKEDVEZMÉNY.

FIGYELEM!

FIGYELEM!

Czeizler Izidor

divatüzletében

Sárospatakon állandóan beszerezhetők:

férfi és női

divatárúk,

piperecikkek,

rövidárúk,

katonai

felszerelések,

előírástos diák-

egyenruházati

cikkek.

JUTÁNYOS ÁR.

Alapítva: 1906-1k évben.

MÜLLER ÁRMIN

szövet, selyem úri és női divat-nagyáruház

SÁROSPATAK.

Minden létező férfi és női ruházati cikkek legolcsóbb beszerzési forrása!!!

Férfi szövetek minden létező árban és minőségben, divat selymek, szőnyegek, paplanok, átvetők, függönyök, linoleumok. Férfi divatáruk: kalapok, ingek, nyakkendők, soknik, harisnyák, zsebkendők órlási választékban. Vászon áruk, férfikalapok, bőrkecstyűk és esőernyőkben gyári lerakat.

STERN IGNÁC

URI SZABÓ

Új öltönyöket mérték szerint készít. Kopottakat újakká varázsol.

Fest, tisztít, javít, vasala lehető legolcsóbb áron.

Nyomtatványok

izléses kivitelben jutányos áron készülnek

a **FŐISKOLAI KÖNYVNYOMDÁBAN.**